

Развлечения и красота в модерните времена

Занимавахме се вече с ограниченията и забраните, определящи отношенията между половете в патриархалното общество от 19-ти век; с контрола върху всякакъв вид контакти между момчетата и момичетата, между жените и мъжете в местата на обществен живот; с господстващите традиционни ценности като стабилното семейство, при които любовните чувства остават на втори план... Но видяхме също така как стъпка по стъпка тези норми се променят заради променените жизнени ценности, засягайки и представите за "идеалната жена" и нейното образование, дейност и поведение в сферите на междуполовите взаимоотношения.

Преодоляването на старите патриархални ограничения в новосъздадените места на работа и развлечения

Стефан Данаилов във филма "Две китари", 1969

На гребане в Адриатическо море, 90-те години на 19 век

ние е свързано с налагането на новия буржоазен морал. Този процес обикновено наричаме преход към модерността. Сравнително масово жените влизат като работнички в новите фабрики и заводи от леката промишленост и много по-бавно те обличат лекарските престилки, слагат адвокатските тоги, работните костюми на инженера и архитекта или чиновническата униформа: професии и служебна кариера, които се възприемат основно като работа за мъже.

Но новият феномен, работещите жени, чийто брой значително нараства след Първата световна война, променя отношенията между половете и най-вече създава нова телесна култура. Жените започват да общуват свободно с мъжете в тези места на професионален живот. Те влизат в законови договорни отношения с държавата. Те започват да привикват своето тяло към специал-

ни умения, създават си нова двигателна култура, съобразена с ритъма на машините. Изискванията към здравето тяло стават по-големи. Започват да се обличат в дрехи освобождаващи тялото от пластовете дрехи, които го правят по-пригодно за движение и работа във фабриките. Прическите отговарят на изискванията за жизнена сигурност – така късата коса става мода, защото дългата рискува да се заплете в машините. Работният ритъм и новият начин на живот изискват повече динамика и свобода в движението и придвижването на жената, които например се осигуряват от трамваите и тролеите. Последните наред с бързото ходене по тротоарите предполагат по-къси дрехи и показване на глезените.

Разбира се този процес на превръщане на жената домакиня в работеща извън дома е доста продължителен и затова Димо Каза-

сов, български журналист и политик пише: "за софиянци бе голяма сензация появата на женска прислуга в кафенето, което се посещаваше само от мъже".

Нека си представим каква сензация е била появата на жени в лекарско, работническо, адвокатско облекло. Независимо от съпротивата на общественото мнение процесът на публично толериране и държавно насърчаване на женския професионален труд е невъзвратимо явление след Първата световна война. По време на войната, когато мъжете са на фронта, много работни места в работилницата, дюкяна, администрацията се освобождават и заемат от жени. Жените войнишки вдовици трябва да осигуряват прехраната на семействата си и те все повече се нуждаят от професии и заетост извън дома. Това е времето, когато в София се появяват първите жени кондукторки, облечени в мъжки панталони.

Източник 1. *"Жената в старите времена беше натоварена сама, или с помощта на слугините си, да извършва всичката домашна работа. ...В днешно време, обаче, така не стои тая работа, защото българката сега с машината си може да зашие бели дрехи за цялото си домоладие и за съпруга си, а хляба си купува, срещу 25 ст. Без да положи никакъв труд за това. Старите хора са имали пълно право като възлагали на жената само домашната работа, защото, ако ѝ възлагали и друга, то тя не била в състояние да извърши нищо. Старите имаха ратаи и ратайкини, които тогава помагали за извършването и на домашната работа, която включвала в себе си и обработката на земята, заради което се извиняват, че използвали и хранели вкъщи ратаи. ...Така, прочее, ...парата и електричеството заместиха телесната дейтелност на ратаия и занаятчийката; те опростяват най-сложната работа и произвеждат всичко пет пъти по-бързо от човека, при това той нито се изтощава, нито се нуждае от почивка. Като отс-*

траняват и заместват телесната сила и енергия на мъжа, тези машини го поставят наравно с жената в този кръг дейтелности. Днес царува духът, а машината доставя сила, която действа чрез управлението на мъжкия или женския дух и опростява всичката работа. Така една остроумна, деятелна, опитна и разумна жена, която познава стойността на времето, като се занимава само 2 часа всекидневно усърдно ще може да управлява и разпорежда домашните и семейните си работи, независимо от това колко чада има. През останалото време тя може да се занимава с някой занаят, чрез който да спечелва пари, за да облекчава нуждите на семейството, а именно ако се случи съпругът ѝ да е разсипителен, ленив или болен - нещо, което най-често се случва. Това много жени го правят и трябва да го правят, защото в днешно време за едно добро семейство не му стигат ни 50, ни 100 лв. месечно. Но и мъжът трябва да съдейства и да позволява на жена си да работи колкото си ще. Това е по-добре вместо да ѝ позволява, например, да има приятелство с чужди нему хора, които може да му причинят дори някое безчестие. Всяка жена трябва да има един занаят, знания, изкуство, които като ги упражнява, след като свърши за 1-2 часа домашната си работа, може да спечелва нужното за подобрене на семейното и общественото състояние."

**"Жената като домакиня, занаятчийка и учена",
"Вашата баба" във в. "Женски свят", 1898/3, Варна**

• Какво е новото в начина на работа у дома? Как е било преди, как е в края на 19-ти и началото на 20-ти век?

"старото време"	19- ^{ти} век	началото на 20- ^{ти} век
Ратай и ратайкини, домашни прислужници помагат за работата вкъщи и на полето		

- Какви последствия има това ново развитие за всекидневния живот на жената и цялото семейство?
- Какво "Вашата баба" очаква от мъжете и защо?
- Как е днес? Какво се очаква от жената и мъжа в работата вкъщи и извън къщи?

- Опитайте се да опишете един работен ден на мъжа и един работен ден на жената!
- Защо е било странно за хората от миналото да възприемат жената работничка, лекарка, адвокатка...?
- Какво отличава тяхното поведение в тези роли в сравнение с поведението им вкъщи?

Промененото отношение към работата на жените извън дома, допускането на жените във фабриките, в офисите, в новите професии се отразява и върху работническото законодателство. Тук влиянието на социалистическото движение е най-чувствително:

Източник 2. *"Закон за хигиената и безопасността на труда, ДВ бр. 129, 15 юни 1917 г.: (Работно време): чл. 18. Дневното време не може да трае повече от 8 часа за деца от двата пола до 16 навършени години, 10 часа за жени от всяка възраст и момчета до 18 години и 11 часа максимум за по-възрастните от 18 години мъже. (Майчинство): чл. 20. (Защита на бременни и родилки: 8 седмици отпуск с половин заплата. Не могат да бъдат уволнявани.)"*

- Какви отношения между половете отразява този закон?

Танц на фронта, Втората световна война

Същевременно докато техническият прогрес променя състоянието и характера на работата вкъщи и извън дома, Първата световна война влияе за преодоляване на срама от собственото тяло, за който говорихме преди. В болниците и окопите по време на дезинфекцията срещу заразителните болести, лекуването на раните и намаляване на болките мъжкото тяло се поверява и в ръцете на жените медицински сестри и се разсъблича пред техния поглед. Първата реакция на вой-

ниците в сръбската армия например е отказът да се подложат на тези манипулации, но инстинктът за оцеляване се оказва понякога по-силен и се справя с обществените норми. Позиционният характер на Първата световна война, предполагащ продължително стоене в окопите, засилва потребата от телесен комфорт: личната хигиена, нарасна-

лото търсене на сапун и борбата с въшките стават важна част от войнишкото всекидневие. Но все още консервативните гласове срещу женското присъствие на бойното поле остават силни:

Източник 3. *"Нашите войници мразеха да има жени на бойното поле, защото бяха убедени, че жената носи нещастие и този, който не устои на нейната красота ще умре в боя. Това суеверие не беше неоснователно. Много подобни случаи го потвърждаваха. Това се обясняваше с обстоятелството, че войниците са склонни да извършват грях и сексуалното изкушение е най-трудно да се преодолее, защото чувствата и сетивата им не са толкова изострени колкото трябва, за да се съпротивяват на изкушението. Затова те се чувстваха застрашени. Има многобройни примери на офицери и войници, които мистериозно загинаха, след като са прекарвали вечерта с жена. През 1912 г. и 1913 г. тези суеверия бяха толкова силни, че нямаше никакви неприятности и случаи на венерически болести. Цялата война по отношение на морала беше забележителна. През 1914 и 1915 г. този морал, поради друга ситуация бе значително корумпиран, но той се появи отново на Солунския фронт. Нашият войник се срещна с милосърдната дейност на френските и британски дами, възхищаваха се на техния морал, както те се възхищаваха на нашия войник, заобича ги с братска любов, без обаче да нарушава правилата на почитеността и морала. Възстановявайки нашата нова армия, ние трябваше да възстановим присъствието на морала и да се преборим с пороците и греха."*

Д-р Вл. Станоевич, Извадки от военния ми дневник,

В: История на сръбското военно-санитарно дело,
Белград, 1992.

- Какви са последиците от женското присъствие на бойното поле според автора?
- Къде в текста бихме могли да намерим следи от старите предразсъдъци?

- Опитайте се да опишете драмата на тези мъже и техните предразсъдъци!

Ето и един пример от времето на Втората световна война:

Източник 4. *"Нека си говорим свободно, казва спокойно млада жена и остави без никакъв срам Давид да ѝ свали блузата. Александър беше изненадан, че нещо подобно се случва пред очите му. Той извърна лицето си. Но, когато видя двамата му другари да чистят и превързват раната на тази жена и да не трепват пред нейната голота, той се осмели да я гледа. Неговото сърце потрепера от мъка, когато докосна мръсната и окървавена риза на младата жена, когато видя немитата ѝ гръд и загорелия ѝ врат. Тази работа не е за жени, помисли си огорчено той..."*

Яна Язова, "Война", 2000.

- Какво от този текст би дало основание да се присъединим към мнението, че Втората световна война изцяло променя отношенията между половете?

Приятелство между мъже и жени

Не само работата и войната, но и новите места на социален живот: баловете, ресторантите, операта, киното, изложбите, политическите социалистически клубове, спортните и туристически занимания, местата за неделен и ваканционен отдих, за прекарване на свободното време (паркове, минерални бани, летни къпални, плажове, лагери...) освобождават от напрежение общуването между половете и движенията на тялото. Докосването на телата, ходенето подръка, разговорите, приятелството между мъжете и жените на обществени места, които са невъзможни в патриархалния свят, стават буржоазно всекидневие. Ето как изглежда то в спомените на Ст. Груев:

Източник 5. *"Приятелствата извън училище бяха не по-малко задоволителни и те процъфтяваха главно по плажсовете на Созопол и Варна и по вилите в Чамкурия - любими места за плуване, ски и екскурзии през тези безгрижни години. Като се връщахме в София, едва изчакахме уикендите, за да продължим новите приятелства и флиртове на тенис-кортовете в Борисовата градина или на публичната плавалня "Дианабад", или на първите танцувални "журове", които ни бяха позволени."*

Ст. Груев, Спомени, 1996.

- Къде се създават приятелски отношения извън училището? И защо те са толкова силни и истински извън класната стая?
- Как е днес? Къде срещате своите нови приятелства?

Владеенето на комплекса от правила за телесното поведение по време на баловите изисква нова култура на движение. Само специалното бално облекло позволява на жените да показват на публично място дискретни части от шията и ръцете. Затова и тази нова култура, свързана с приготвянето на облеклото, с тренировки за създаване на танцови умения и ново телесно поведение, и задържаща жената задълго извън дома, откъсвайки я от традиционната й роля на майка и домакиня, предизвиква съпротивата на консервативните мъжки среди. Българският вестник "Родолубец. Орган на народните интереси" настоява през 1889 г., бащите и братята да бъдат много внимателни с възпитанието на морала и достойнството у своите сестри и дъщери.

Източник 6. *"Как прочее, ний които наскоро се срамувахме да издигнем очи и да се гледаме мъже и жени; сега я кара-*

ме толкоз сан фасон, щото да покрусваме святостта на женитбата? Между много причини, които ни са довели до това положение, заслужава да съобщя следуюците: 1) Въвеждането на лукса и откровенията съобщения (обицуване) между половете, на сегашното образование въобще на женския пол, което е едно внезапно преобразуване, сварило неподготвени жени и затова се е оказало зло за домовете (семеиния) живот. 2) Баловите ни са били особено място за изгубването на женската скромност..."

"Брак и безбрачие"; вестник "Родолубец", 1889/12

- Как този вестник оценява промяната в отношенията между половете? Може ли да се досетите на какви политически позиции е този вестник?

Владимир Гачинович, млад босненски социалист, критикува малкото момичета, които учат в европейските университети, защото следват своите колеги "в техния скандален живот по кафенетата". Затова и кафенетата в централните градски части са основно мъжки сутринта и посеща-

Бал по случай деня на независимостта, Турция, 9.10.1928

София, 30-те

вани от жени след обяд. Важното в случая е престъпването на прага и влизането в пространства, които са традиционно смятани за мъжки. Разбира се тази практика прогресивно изчезва след Първата световна война и през 40-те години тя вече е далечен спомен. Същевременно обаче местата за забавление се разделят не на мъжки и женски, а според класовия и политическия принцип. Работниците, буржоата, прислужниците имат отделни места за забавления. Посещаващите социалистическите и комунистически клубове не присъстват на буржоазните балове и вечеринки. Местата, където се забавляват прислужничките и прислужниците, рядко се посещават от работниците. Работническите забави си остават също толкова затворени.

• Знаете ли други разделени места за момичета и момчета, за мъже и жени от различни социални групи в други страни, в други периоди, включително до ден днешен? Дайте примери! Бихте ли отишли непоканени на парти, например на холивудски звезди?

Новата култура на свободното време и развлеченията

Тази ситуация се променя през 30-те и 40-те години с превръщането на кафетата, кинотеатрите, планинските маршрути и летните къпални в общи места на забавление. Тук отморяващите се освобождават от дрехите и проблемите или както пишат репортерите от онова време: банският костюм скрива класовите различия, подчертавани от дрехите и начина на обличане във всекидневието. Ето как софийски репортер отразява променения морал и отношение към собственото тяло:

Източник 7. *"Не беше много отдавна, когато да се види мома с дрехи за спорт, бе събитие и до известна степен сензация. Минаха години, жените се изхитриха, нарекоха гащетата "шорти" и сега с шорти се движат като у дома си. Къпалните костюми, които преди стигаха до коленете, сега се разделяват на части, та тялото да поеме повече въздух и повече слънце. Ами морските бани? Във Варна смесеният плаж се постигна с довода, че "чужденците искали", толкова беше невероятно да смеем сами да изкажем подоб-*

Басейна "Мария Луиза", София

но желание, което се стремеше към слънце и въздух, и се сблъскваше с погрешното схващане за морала. Как стана това, че днес слънцето и въздухът за тялото да са нещо обикновено търсено най-спокойно и прозаично? ... За тая промяна допринесе не малко и разходките по Искъра. Като разбра народът, че от слънце въздух и вода по-хубаво няма... тръгна към Искъра. Оттам до наплива в къпалнята "Мария Луиза" е само една крачка. Народът иска слънце въздух и вода, общината им ги дава в самата София!"

"Въздух, Слънце, Вода", репортаж от лятната къпалня на Павел Спасов в сп. "Сердика", 1940/6

- Защо е било "сензация" да се види момиче в спортен костюм?
- Попитайте вашите родители, баби и дядовци дали те са имали подобни "сензационни" преживявания в своята младост по отношение на собствените им дрехи, прически или други неща?
- Какво е означавало "въздух и море" за хората от 19-ти век, за тези от средата на 20-ти век и за съвременниците?

- Защо не винаги е било модно да имаш тен и загоряло от слънчеви бани тяло?
- Какво днес означава това за съвременния идеал за красиво?

Това е времето, когато слънчевите бани са рекламирани като здравословни и полезни. Темата за рак на кожата от слънчеви изгаряния е все още непозната за медицината, но затова пък се появява защитният и бронзиращ крем, обещаващ съблазнителен тен. Плажната култура все повече налага представите за красиво: физически стройното и загоряло от плуване и гимнастика мъжко и женско тяло. Този идеал се налага и от конкурсите за "Мис плаж", които от 40-те години се филмират и съпровождат от демонстрации по скокове във вода от кула. Ето какво например отразява "Изборът на царицата на Лъдженския плаж" през 1940 г., филм на Спас Тодоров: снимки на плажа, дефилирането на кандидатките и на кралицата под звуците на немски мелодии, скокове във вода от кула. Този нов начин на

живот налага и новите представи за женственост и мъжественост: атлетично мъжко тяло и "дълги крака, руси коси, бронзов тен и повдигнати форми" за жените, оставени в спомените и рекламите от онова време. Този идеал за женственост и мъжественост предизвиква остри идентичностни кризи за тинейджърите, чиято външност не отговаря на тези представи. Ето какво преживява в подобна ситуация Стефан Груев:

Източник 8. *"Тогава прекарвах с часове да изяждам с очи като някое изгладняло кученце, разкъсван от съмнение и пламенни желания. На тази възраст аз страдах от мъчителни комплекси: докато повечето ми съученици бяха вече възмъжали, с атлетични мускулести тела, аз още приличах на крехко белокожо дете. От страх, че никое момиче няма и да ме погледне в бански костюм, аз винаги търсех предтекст да не свалям ризата си, когато се печехме в смесена компания. А това лято нищо не ми даваше по-голямо чувство за малоценност, отколкото вида на красивите, добре сложени млади мъже около тази привлекателна дама."*

Ст. Груев, Спомени, 1996.

• Какъв е основният проблем на това момче по време на неговата ваканция и защо?

Първите списания, които рекламират модата на банските костюми, на скиорското и туристическо облекло, предполагащи определен стил и в отношенията между мъжете и жените, се появяват през 20-те и 30-те години на 20 век. Флиртът, предбрачната любов, любовните измами като стил на общуване между половете започват да се появяват по страниците на различни списания и вестници. Те са обект на сатирични изображения и гротескни описания, но постепенно стават и теми на декадентския бунт срещу господстващите консервативни норми за отношенията между мъжете и жените, често определяни като буржоазно лицемерие. Българският тон филм "Курортът Варна и почивните станции" е произведен през 1932 г. Той изгражда представата за почивката като модерен начин на живот. Разбира се, летните почивни станции и планинските скикурорти си остават привилегия на средните и богати социални класи. Но пък пикниците, разходките, слънчевите бани край реките и летните къпални, туристическите планински забавления са предпочитани от останалите слоеве и са общодостъпни за всички, които ценят свободното си време.

На практика културата на свободното време значително допринася за създаване на общи места за развлечение и забавление, където свободата в общуването между половете и класите е доста голяма. Контактите между младите хора в кафенетата и младежките клубове, където те срещат и се влюбват в красиви момичета и момчета от други класи, стават кошмар за техните родители. Авдо Хумо дава и една друга картина на живота преди "модата на кафенетата и бурния социален живот...":

"Когато бях момче тези теми се обсъждаха

най-вече вкъщи, в нощните събирания, които бяха много чести. По време на моята младост в началото на 20-ти век социалния живот бе много беден. Домашните нощни събирания даваха възможност да се разменя всякаква информация от икономическо, политическо и интимно естество до различни клюки".

Културата на свободното време и развлеченията, която в края 19 век и началото на 20 век е била по-скоро изключение, отколкото всекидневие, е резултат от:

- стриктното определяне на работното време, чиято прогресивна тенденция е свързана с намаляване продължителността на работния ден и седмица;
- прогресът в медицината и здравеопазването, показващи значението на туризма, чистия въздух и почивката за възстановяването на човешкия организъм;
- социалната политика, която защитава осигуряването на хигиенични условия за работа, както и на места за почивка и забавление от страна на държавата;
- преживяването на забавлението като лек срещу ужасите на Първата световна война, които разрушават и обезсмислят много от традиционните консервативни ценности и представи за стил и начин на живот, представя, свързани с устояването на удоволствието и отдадеността на работата и семейните задължения;
- бумът на туристическите агенции и на развлекателната пропаганда като успешен бизнес, отговорил на новото отношение към забавленията.

Същевременно сравнително масовото разпространение на спортните и туристически организации, в основата на които стои буржоазният морал за самоконтрол и високата степен на овладяване на инстинктите и страстите, говори също за засилената модернизация в Югоизточна Европа.

Зачувана мода и Белград за зиму 1936-1937.

Реклама, Белград, 1936-1937

Модерните идеали за красота

Новоразвитите култура на свободното време и "туристическа индустрия" ускоряват промяната в отношението към собственото тяло, утвърждавайки новата представа за красиво и здраво тяло, представа, свързана с елегантния женски силует и силните мъжки мускули. Бръчките вече стават проблем и козметиката, помагаща борбата с тях се превръща в нелошо икономическо и търговско предприятие. Рекламата на козметичните салони и техния чудотворен ефект в списания и цветни афиши налага и новия стерилен образ на женска хубост: гладко лице без бръчки, свежо благодарение на чистия въздух и здравословния начин на живот, но запазено и поддържано от козметиката.

1. Какъв е днешният идеал за красота?
2. Какво означават бръчките за жените и за мъжете (някога и днес)?

3. Какви други "грехове" на красотата са създадени през последните 100 години?

4. Какво съгласно "идеала" за красота не е позволено:

- за жените

- за мъжете

5. Какво мислите за тези (модерни) идеали за красота?

Киното има също своето силно влияние по посока на промененото отношение на модерния индивид към собственото тяло, позволяващо свобода в общуването и преодоляването на срама и страха. Киното остава едно от най-евтините забавления и неговият пряк визуален ефект печели битката за въздействие с литературата и сложните интелектуални внушения на театралната драма. В книгата на Георги Георгиев "София и софиянци" е показано как филмовите герои променят стила и начина на живот на определени среди:

Източник 9. *"Столичният фронт се отличава с прическа, която, колкото и динамична, имаше едно постоянно качество да бъде екстравагантна. Така още през довоения период той си фризираше косата, а в следвоенните години и особено след появата на говорещия филм той тръгна по стъпките на героите от екрана, които периодически изтръгваха въздишка от женските сърца. Неговата прическа измина разстояние от заливаната с брилянтин коса на Шарл Боайе до буйните кичури на Пал Явор...*

Модата на късите коси настъпи с най-голяма сила в края на 20-те години. Заедно с нея започна и модата на фризираните коси. И тук филмовият екран оказваше твърде голямо въздействие върху развитието на фризура- особено върху тази на девойките. Общественото мнение все още не можеше да приеме жена със семейство и деца да обръща непрекъснато внимание и да сменява прическите си, но се считаше за

нормално, ако прическите на девойките се движат в амплитудата от прическата на Грета Гарбо до небрежно спуснатите коси на Алида Вали".

• Опишете промяната в модата и стила в началото на 20-ти век.

• Знаете ли какво после се променя в модата (дрехи, прическа), какви идоли от киното и музикалните групи познавате в историята и в съвремението?

Ето един друг пример за значимото влияние на киното върху въображението, мечтанията и идеалите на младите хора:

Източник 10. *"До съседната маса седи гол, в модерни гащички с бели лампаси и цип, младеж. В личната му карта навярно пише: лице обло, мустаци бръснати, особени белези няма. Впрочем има. Пред очите му са кацнали върху правилния нос жълти очила. Но те са временен, летен реквизит. Той бавно пуши папираса с някаква нехайна наслада. Пред него на масата има вестник, чаши кафе, цигари и кибрит. Не е особено мъчно да доловиш мислите му: той пътува. Може би той никога не е ходил в странство, дори до Белград не е прескачал (за 560 лв. билет отиване и връщане, паспорт, виза), може би е чиновник и от заплатата си, твърде мъчно, да е отделил и парите за тия модни, лампасни гащички, но за мен е ясно, че той сега пътува. Поне в мислите си. Филмите, тая огромна двучасна радост в делничния живот са дали крила на фантазията му. Обстановката наоколо го задължава да излезе от кожата си и той не е сега в лятната къпалня "Мария Луиза" - не, той е в Залцбург или Мюнхен, на езерото Блед или дори, като затвори очи, може да си представи, че е на плажа в Лидо. Като него тук са мнозина. Ето я и тази девойка в розово "майо". Тя скача на възве по терасата, както е виждала на кино, че така може и е "страшно шикарно".*

Тя се смее със звънлив, ясен глас, - съученичките ѝ, които отдолу при басейна я викат, ѝ се виждат невръстни хлапетия, а тя е поне в мислите си бъдеща ухажвана от изящни кавалери звезда. Но това не ѝ попречи вечерта да казва: "Днес бях на Мария Луиза, ама беше хуубаво... и така весело прекарахме."

Репортажи от плажа на Павел Спасов,
списание "Сердика", 1940/6

- Какво значение има киното за тези млади хора?
- За какво те си мечтаят? Защо за тях е важно да могат да се потопят и отдадат на такива мечти?

Според статистиката, ходенето на кино става най-предпочитаното занимание след Първата световна война. Регистрите на тонфилмите в киноархивите, както и дипломатическите донесения на италианските консули на Балканите, разкриват, че най-предпочитаните и най-гледани филми в онази епоха са любовните мелодрами, приключенските и исторически филми. Например политиката на българската държава от една страна ограничава достъпа на ученици до тези филми, а от друга - създава специално ученическо кино и намалява цените на билетите за ня-

Момиче пред филмов афиш, София

кой филми. Тези филми разкриват тежкия живот на момичетата-проститутки или опасността от прекаленото предоверяване на чувствата и страстите, които могат да унищожат живота и кариерата на младите хора. Всичко това говори за осъзнатото влияние на киното върху поведението на момчетата и момичетата в междувоенния период.

Нека си припомним каква е разликата между патриархалната и буржоазна култура по отношение на дисциплинирането на тялото

	Патриархалната култура	Буржоазната култура
Брак		
Момчета и момичета установяват контакт помежду си		
Свободно време		
Работа		
Идеалът за красота		